

Результативність використання тієї чи іншої моделі дистанційного навчання значною мірою залежить від зацікавленості та активності всіх учасників навчального процесу. Якісний показник навчальної діяльності, раціональне використання часу, людських ресурсів та технічних засобів, здатність швидкої корекції відповідно до конкретних умов визначають доцільність і ефективність впровадження певної моделі в університеті.

До цього часу в Україні відсутня досконала методика організації дистанційного навчання, внаслідок чого більшість навчальних закладів використовують переважно змішане навчання - поєднання елементів традиційного з елементами дистанційного.

Література:

1. Кухаренко В. М. Про систему дистанційного навчання у відкритому дистанційному курсі. Інформаційні технології в освіті. 2012. № 11. С. 32–42.
2. Горбатюк Р., Романишина Л. Експериментальна модель дистанційного навчання майбутніх фахівців у вищому навчальному закладі. Наукові записки. Серія: педагогіка. 2016. №2. С.68-75.
3. Стадній А. Моделі дистанційного навчання. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2020. Том 4. № 29. С. 151-156.
4. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія. Київ: Атліка, 2008. 684 с.

УДК 340:378.001.895

А.В. Захаров, асистент
Харківський національний технічний університет сільського господарства
імені Петра Василенка
м. Харків, Україна

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРЕВАГИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПЕРІОД КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ

Дистанційне навчання — одне з не простих випробувань не лише для студентів, а й викладачів. Думки фахівців, щодо результативності нововведень різняться: одні вважають, що дистанційне навчання розширює можливості здобуття освіти, інші переконані, що така альтернатива ніколи не замінить очного формату.

Сучасна освіта в Україні — це метод активного пізнання, самоосвіти, дистанційного навчання. Питання модернізації системи освіти є проблемним та актуальним.

Дистанційна освіта (ДО), завдяки такому глобальному явищу як Інтернет, охоплює широкі шари суспільства та стає найважливішим фактором його розвитку. Дистанційні технології навчання можна розглядати як природний етап еволюції традиційної системи освіти від дошки з крейдою до електронної дошки й комп'ютерних навчальних систем, від книжкової бібліотеки до електронної, від звичайної аудиторії до віртуальної аудиторії.

Основна мета ДО - дозволити вчитися всім бажаним, у кого є прагнення одержати омріяну професію. Потенціал дистанційних технологій оцінюється високо [1]. Однак часто висловлюється думка про те, що будь-якій людині необхідно надавати альтернативу й свободу вибору освітніх технологій. Але ж

студенти, що навчаються дистанційно, більш адаптовані до зовнішніх умов, вони більш самостійні, товариські й комунікабельні, не бояться приймати важливі рішення, а виходить, у сучасному світі бізнесу їм буде легше.

Отже, система ДО має ряд переваг і значно розширює коло потенційних студентів. Таке навчання орієнтоване на впровадження в навчальний процес принципово відмінних моделей навчання, що передбачають проведення конференцій, проектні роботи, тренінги та інші види діяльності з комп'ютерними та нетрадиційними технологіями.

Також суттєво змінюється в цьому навчальному процесі роль викладача. На нього покладаються такі функції, як координування пізнавального процесу, коригування курсу, що вивчається, консультування слухачів під час впорядкування індивідуального навчального плану, керування їхніми навчальними проектами тощо. Він допомагає студентам у їхньому професійному самовизначенні.

Під час карантинних обмежень навчальний процес у всіх закладах освіти проходить у дистанційному режимі. Викладачі інтенсивно працюють, підвищують свій професійний рівень, щоб не стояти на місці, рости, розвиватися, надавати якісні освітні послуги навіть в таких умовах. Переконалися, що працювати дистанційно нелегко. Нічим не можна замінити справжнє спілкування як викладача зі студентами, так і між собою. Живе пояснення матеріалу, коли бачиш очі студента, не замінює навіть найкраще та інформативне відео.

Викладачі ЗВО вдосконалюють володіння різноманітними платформами, шляхом вебінарів, семінарів, конференцій, підбирали нові методи навчання та їхнє «неможливе у можливому» поєднання – усе це наші реалії.

Звичайно, єдиних підходів не існує і це дуже добре, бо кожен викладач має достатню простору для реалізації своєї академічної свободи. Інша справа, що результативність цієї роботи може бути дуже різною, а оцінка поточної самостійної роботи студентів залишається слабким місцем для багатьох викладачів. Ось і наші викладачі оцінили дієве використання різних платформ для проведення дистанційних занять.

Для проведення дистанційного навчання часто використовують сервіси платформ Google Meet. Сервіс дозволяє не тільки слухати, а й брати активну участь в online-зустрічах. Завдяки можливості ділитися трансляцією екрану будь-який учасник може надати свою інформацію на екрані, що дозволяє підтримувати зворотній зв'язок зі студентами. Завдяки численным функціям, які надає платформа, дуже просто подавати новий матеріал, зокрема презентації, і перевіряти як студенти засвоїли його. Студенти розігрують ситуації, спілкуються з викладачем та між собою. Такі заняття сприяють розвитку комунікативних навичок.

Викладачі університету ґрунтовно проаналізували платформу Google Meet і відмітили наступні переваги: сервіс безкоштовний, легко встановити, має зрозумілий інтерфейс. Можна запросити 100 учасників. Активна форма спілкування. Демонстрація екрана (при бажанні з сумісним доступом). Можна запланувати дату проведення конференції. Відбувається запис конференції і зберігається в окремій папці. Можна встановити на мобільні телефони, планшети. Заходити можна за посиланням без установки програми. Контроль за чатом (можна видаляти або додавати учасників, надавати право голосу, право їх відео і доступ до екрану, окремий зв'язок).

Робота на платформі Google Meet дозволяє демонструвати екран викладача, де студенти можуть користуватись не лише підручниками в електронному форматі, але й аудіо та відео матеріалами. Чаг дозволяє задавати питання чи писати коментарі під час заняття. Платформа також має “дошку оголошень”, де як викладач так і студенти можуть робити записи, видимі для всієї групи. В цілому за відгукками студентів, працювати в Google Meet зручно та цікаво.

Однак недоліками даної платформи є: тривалість до 1 години.

Робота в Google Meet також має безліч переваг, серед яких виконання тестових завдань на основі засвоєного на занятті чи опрацьованого самостійно матеріалу, та отримання результатів кожним студентом миттєво. В разі виникнення запитань по роботі, є можливість написати коментар. Тобто зберігається діалог між викладачем та студентами.

Викладачі ВНЗ у своїй роботі ведуть активне навчальне спілкування і у Viber та Telegram, Skype, WhatsApp, електронна пошта і навіть звичайний мобільний зв'язок, адже намагаються підібрати зручний для кожного студента вид зворотного зв'язку.

Під час відео-занять з різними групами стає зрозуміло, що деяким групам такий вид роботи підходить, а деяким – ні. Реакції при підключенні були різними. Деякі не вмикали звук або, коли потрібно було відповідати, просто виходили з конференції. Хоча з іншої сторони, не зважаючи на перебої Інтернету та хитрощі студентів, відчувався інтерес до отримання знань та був очевидний прогрес. З отриманого досвіду зроблено невеликий аналіз використання програми Meet. Переваги:

- Емоційний зв'язок
- Аналог живого спілкування
- Одразу видно хто розуміє, а хто ні

Недоліки:

- Перебої Інтернету
- Не всі чуять
- Не всі хочуть працювати
- Забирає багато часу на очікування повернення зв'язку
- Все одно потрібно давати завдання для самостійної роботи

Також для мотивації до навчання було залучено студентів до творчо-дослідницької діяльності. Така робота їм сподобалася та активно виправляли недоліки після зауважень та аналізу.

Звичайно аудиторні заняття є незамінними, однак розвиток цифрової сфери створює чудові альтернативні можливості навчання та розвитку сучасних студентів та майбутніх професіоналів. Дійсно, всі викладачі прислухаються до студентів як краще проводити заняття.

Можна відзначити переваги та недоліки дистанційної форми навчання з досвіду викладачів різних за профілем дисциплін.

Основні переваги:

- Доступність навчальних матеріалів. Доступ до всієї необхідної літератури та завдань, студент отримує навчальні матеріали електронною поштою чи через мобільні додатки. Зникає проблема нестачі чи відсутності підручників, навчальних посібників чи методичних розробок.

- Можливість навчатися у темпі, якому зручно студентові. Не обов'язково навчатися у тому ж темпі, що й інші. Студент завжди може

повернутися до вивчення більш складних питань, кілька разів вивчати лекції, перечитати переписку з викладачем, а вже відомі йому теми може пропустити. Головне, успішно і вчасно проходити атестації, виконувати роботи та здавати тести в on-line – режимі.

- Можливість навчатися в будь-якому місці. Студенти можуть вчитися, не виходячи з дому, перебуваючи у будь-якому місті, селі. Щоб приступити до навчання, необхідний лише комп'ютер з доступом до Інтернету [2].

- Можливість навчатися у будь-який час. Студент, який навчається дистанційно, може самостійно вирішувати, коли і скільки часу йому приділяти на вивчення матеріалу. Він будує для себе так званий індивідуальний графік навчання.

- Навчання без відриву від іншої діяльності, роботи чи хобі. Для дистанційного навчання зовсім не обов'язково брати відпустку на основному місці роботи (заочники), кидати займатися улюбленою справою чи обмежувати себе в чомусь.

- Мобільність. Зв'язок з викладачами, здійснюється різними способами: по телефону, електронною поштою та через мобільні додатки.

- Навчання в спокійній обстановці. Атестація студентів дистанційного навчання проходить у формі on-line тестів. Тому в студентів менше причин для хвилювань. Виключається можливість суб'єктивної оцінки: на систему, яка перевіряє правильність відповідей на питання тесту, не вплине успішність студента з інших предметів та інші чинники.

- Індивідуальний підхід. При традиційному навчанні викладачеві досить важко приділити необхідну кількість уваги всім студентам групи, підлаштуватися під темп роботи кожного. Використання дистанційних технологій підходить для організації індивідуального підходу. Крім того, що студент сам обирає собі темп навчання, він може оперативно отримати у викладача відповіді на виникаючі питання.

З перерахованих вище переваг можна зробити висновки, що дистанційна форма навчання дає нові можливості для навчання студентів, головне їх бажання.

Але є і недоліки даної системи освіти, а саме:

- Необхідна сильна мотивація. Практично весь навчальний матеріал студент-дистанційник освоює самостійно. Це вимагає достатньої сили волі, відповідальності і самоконтролю.

- Проблема ідентифікації студента. Поки найефективніший спосіб простежити за тим, чи студент самостійно здавав тести, виконував завдання, не списував і т. д. - це відеоспостереження, що не завжди можливо.

- Необхідно мати якісний Інтернет, сучасний комп'ютер або ноутбук, смартфон.

- Вміти працювати із сучасними програмами, оволодіти написанням есе та іншими письмовими роботами, тому що тести не завжди показують реальні знання.

Дистанційна освіта не розвиває комунікабельність студента. При дистанційному навчанні особистий контакт студентів один з одним і з викладачами мінімальний, а то і цілком відсутній. Тому така форма навчання не підходить для розвитку комунікабельності, впевненості, навичок роботи у команді. Ось такі цікаві результати.

Так, дистанційна освіта непроста річ. Це окремий вид навчання, це філософія, методологія, психологія, навчання та викладання. Все необхідно ґрунтовно вивчити, розробити, постійно вдосконалювати, як подавати матеріал, які засоби допомоги і самоконтролю. Розробити віртуальні лабораторії. Підібрати висококваліфікованих спеціалістів із сфери ІТ-технологій, які допомогатимуть викладачам із певних дисциплін створювати відповідні on-line курси. І, мабуть, зрозуміти найголовніше, що дистанційне навчання тільки для самодисциплінованих, мотивованих, чесних, насамперед, із собою та своєю совістю студентів, які хотіли б навчатися без хитрувань.

Література:

1. Данченко О. Формування соціальної зрілості студентів вищих навчальних технічних закладів як необхідна умова реалізації особистості повноцінного життєзабезпечення // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. пр./редкол.: Т.І. Сущенко (голов. ред.) та ін.—Запоріжжя. – 2011. – С. 342-349.

2. Данченко І. О. Формування соціальної зрілості студентів вищих аграрних навчальних закладів //Монографія). Харків: Видавництво Іванченка І. Проведення гри «Збудники гніву». – 2018. – С. 172.

3. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України 20 грудня 2000 р.) [Електронний ресурс]. Режим доступу: zakon.rada.gov.ua

4. Про Державну національну програму «Освіта. Україна XXI століття» (затверджено Постановою від 3 листопада 1993 р.№ 896) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%Do%BF>

УДК378.147

Yu.V. Zayonchkovskiy, Associate Professor

V.A.Teslenko, Associate Professor,

O.M. Osipov, Senior Lecturer

Kharkiv National University of Civil Engineering and Architecture
Kharkiv, Ukraine

ABOUT USING OF ELECTRONIC RESOURCE «THE CIA WORLD FACTBOOK» IN ONLINE AND OFFLINE TEACHING OF SOCIAL AND HUMANITARIAN DISCIPLINES

An abundance of spurious information is a serious problem of the modern world. The main goal of fabricators of such information is the manipulation of consciousness of its consumers. Teaching of social and humanitarian disciplines should be based only on established facts: falsifications and fakes should be completely excluded from this process. Objective information is of particular importance also for the national-patriotic education of students, young citizens of the independent Ukrainian state [1].

The aim of our report is to inform teachers and students about a reliable source of information about modern human civilization – The CIA World Factbook. Practical experience of the authors shows that this resource can and should be effectively used both in online and offline teaching modes.

The CIA World Factbook is a reference resource produced by the Central Intelligence Agency (CIA) of the USA. Now The Factbook is available in the form of a website [2].